

Utländska uppköp i svenskt näringsliv – hot eller möjlighet?

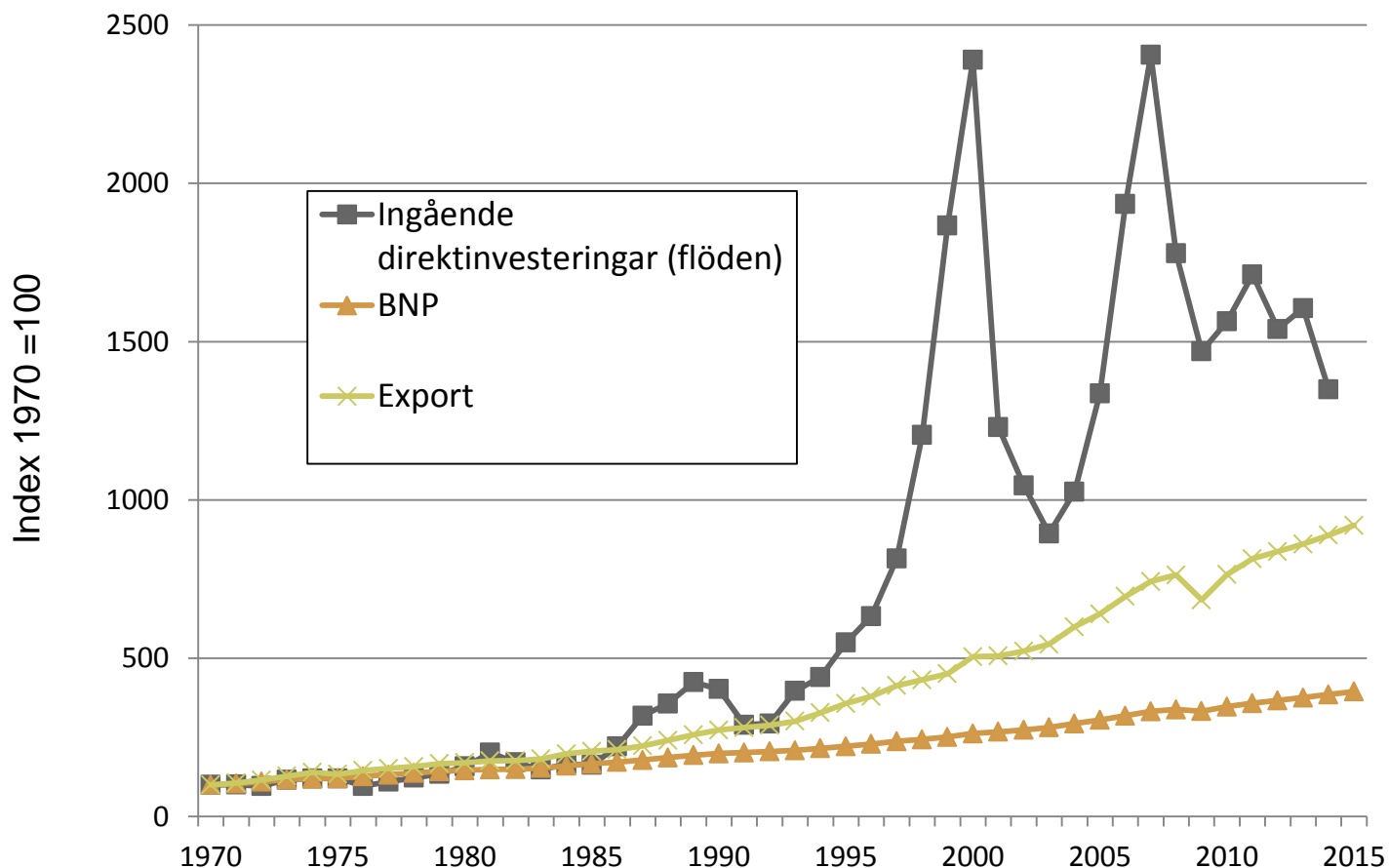
Kent Eliasson, Pär Hansson och Markus Lindvert

14 juni 2017

Frågeställningar

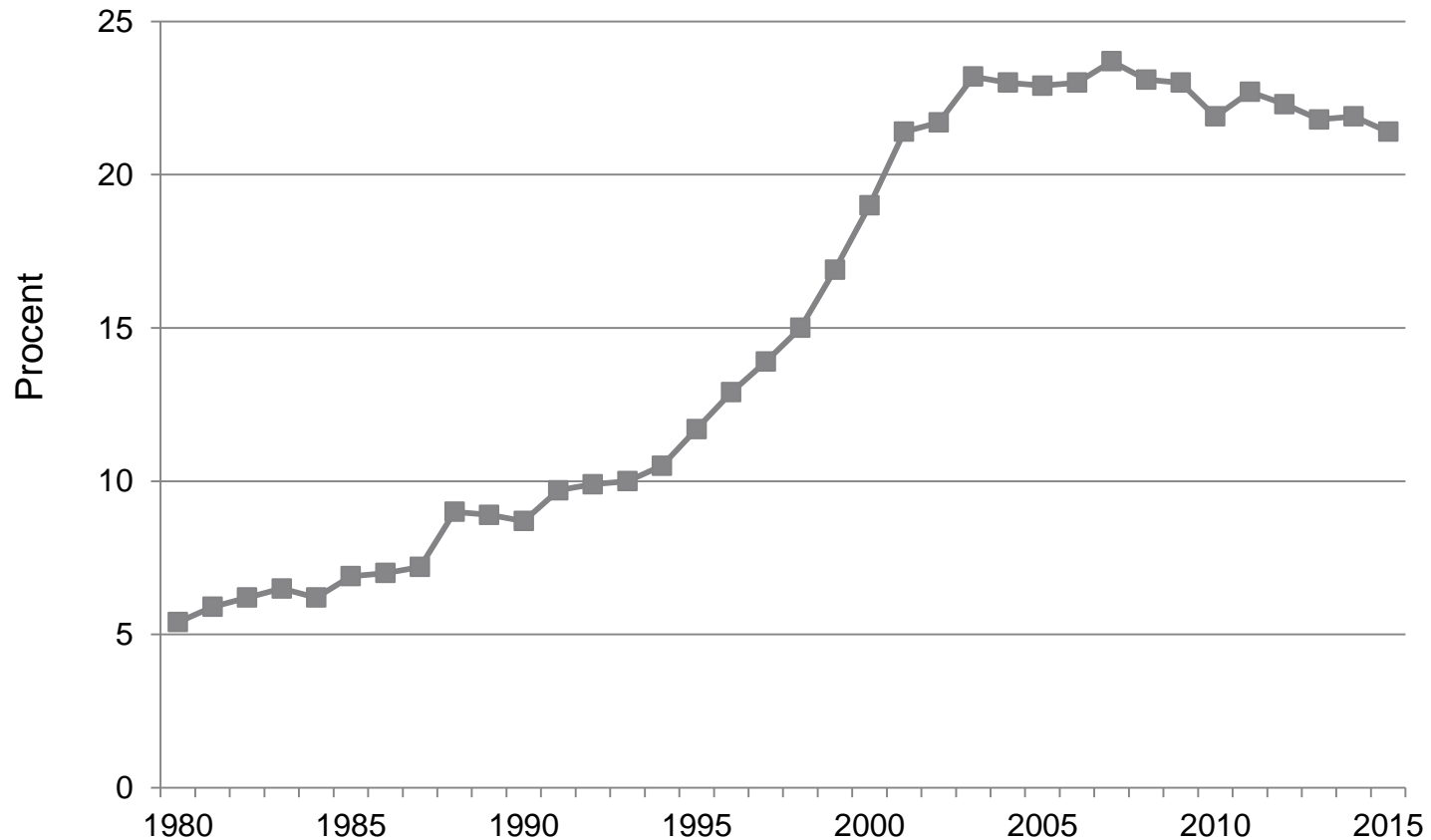
- Vilka effekter har utländska uppköp på produktivitet, sysselsättning och löner i förvärvade svenska företag
- Vad kännetecknar företag som blir uppköpta?
- Särskild vikt vid sysselsättningseffekterna av utländska uppköp. Hur påverkas den totala sysselsättningen i de uppköpta företagen? Vilken inverkan har de på arbetskraftens sammansättning och på lönerna i de förvärvade företagen?

Direktinvesteringarna växer snabbare än exporten och produktionen

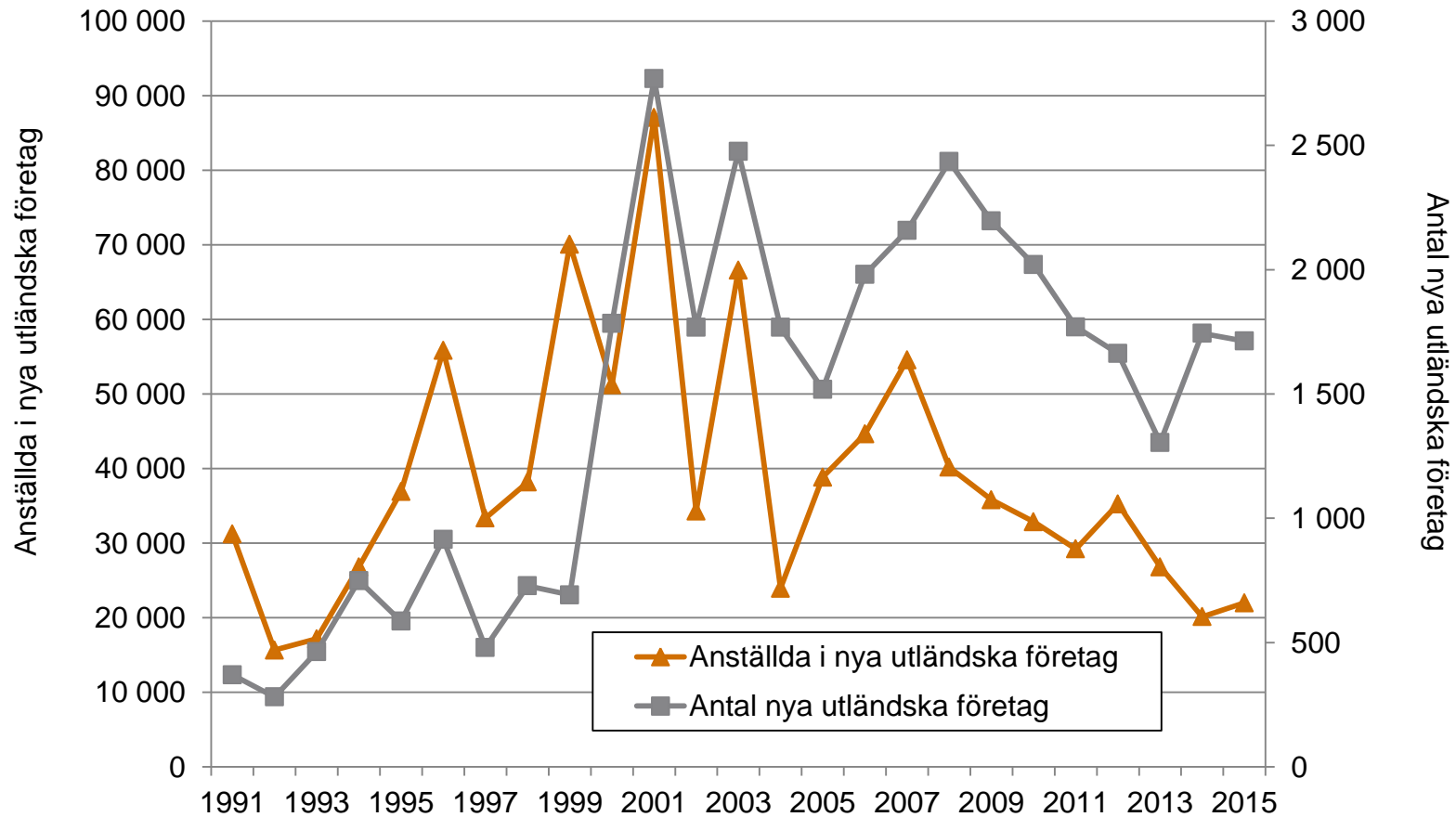
Källa: Världsbanken World Development Indicators och UNCTAD

Andel anställda i utländska företag

Källa: Tillväxtanalys Utländska företag

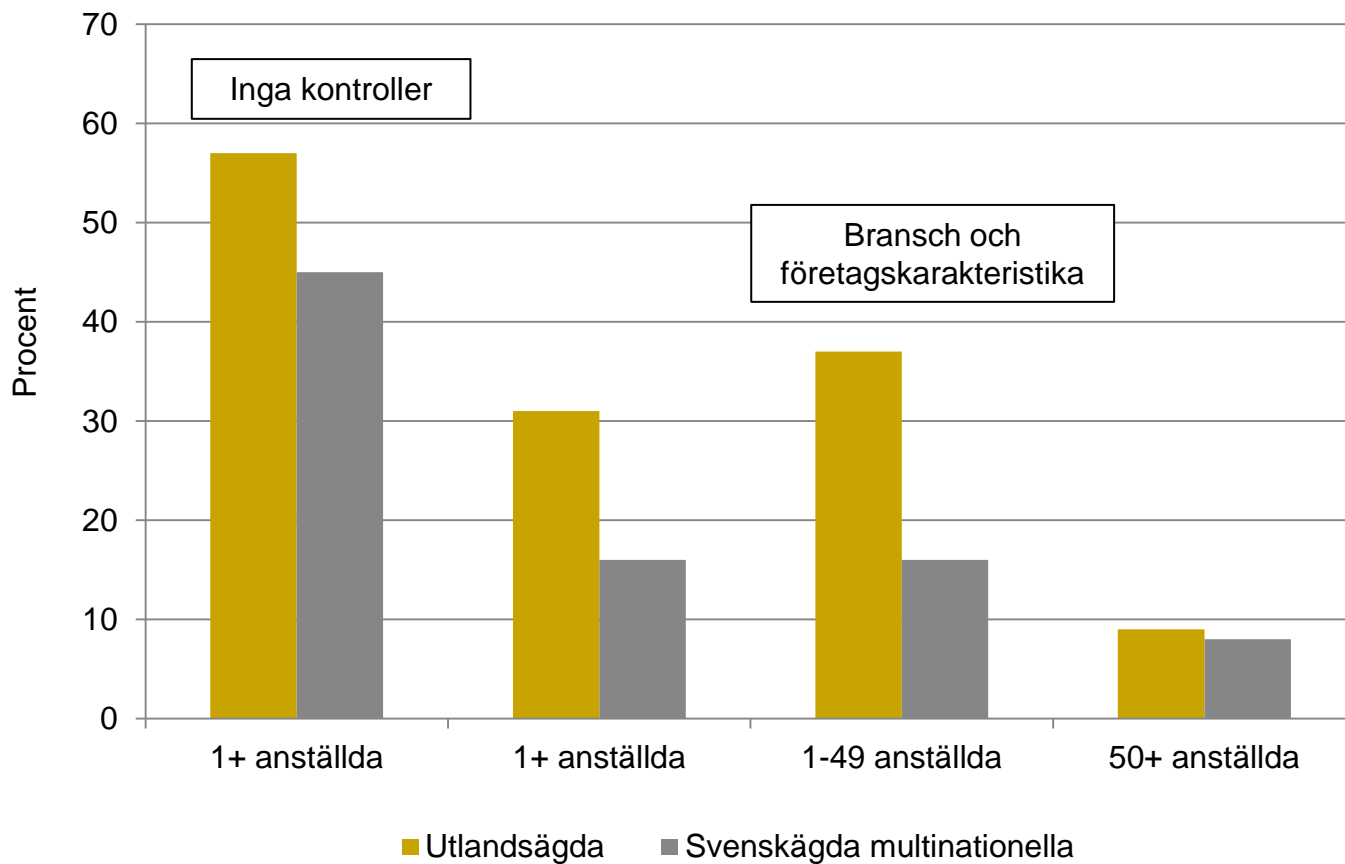
Antal nya utländska företag och antal anställda i nya utländska företag

Anmärkning: Med nya utländska företag avses både förvärvade och nyetablerade.

Källa: Tillväxtanalys, Individ och Företagsdatabasen (IFDB)

Produktivitetspremier i multinationella företag i svenskt näringsliv 2014

Vad kännetecknar företag som köps upp och blir utlandsägda? "Lemons" eller "cherries"?

Sannolikhet för uppköp större:

- Hög arbetsproduktivitet (1-49 anställda)
- Stor andel högutbildade
- Större företag (1-49 anställda)
- Relativt unga företag

Utländska uppköpare är "russinplockare"

Effekter på produktiviten av ingående direktinvesteringar

- *Direkta effekter:* ny teknologi och nya verksamhetsformer överförs från det utländska multinationella företaget till det uppköpta svenska företaget
- *Indirekta effekter:* kunskap och teknologi ”spiller över” till företag som omger till uppköpta företaget, exempelvis underleverantörer och konkurrenter

Indirekta effekter på produktiviten av ingående direktinvesteringar

- Kunskapsöverföring mellan utlandsägda och inhemska företag kan vara avsiktlig, där interaktionen mellan företagen sker på en fungerande marknad genom priser, eller oavsiktlig, där kunskaps- och teknologiöverföringen är större än avsedd.
- Oavsiktlig kunskapsöverföring sker: (i) inhemska företag observerar de utländska företagens beteende, (ii) kunskap överförs till underleverantörer (uppströms) och kunder (nedströms) (iii) arbetskraft skaffar sig kunskap i utlandsägda multinationella företag och flyttar till inhemska företag

Effekter på sysselsättningen av utländska uppköp

- Förvärv av inhemska företag leder till minskad sysselsättning eftersom utlandsägda företag har en svagare anknytning till värdlandet. Multinationella företag har lättare att omlokalisera produktion och sysselsättning mellan sina dotterföretag i olika länder.
- Utländska förvärv stärker konkurrenskraften hos de uppköpta företagen genom överföring av teknologi och kunskap och bättre finansiella resurser. Leder till expansion och ökad sysselsättning i de uppköpta företagen.

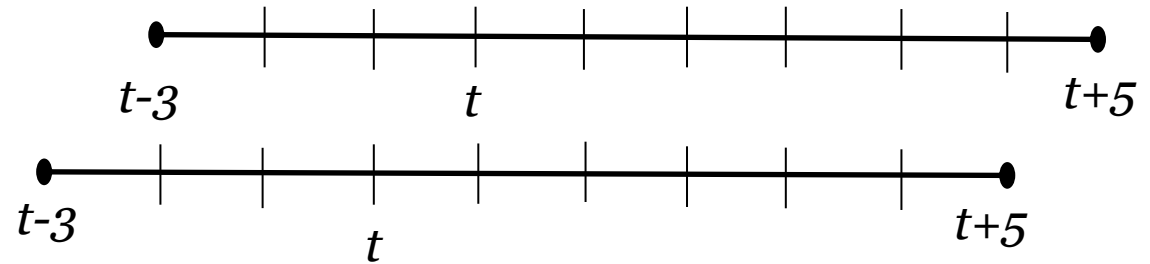
Data I

- Unika löpnummer för företagen gör att vi kan koppla samman bokslutsdata för företagen med registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (utbildningsnivåer och löneinkomstuppgifter för de anställa).
- Företagen kan delas in utlandsägda, svenskägda multinationella och nationella företag.
- I datamaterialet ingår alla företag i det svenska näringslivet med en anställd eller flera under perioden 1999 till 2014.

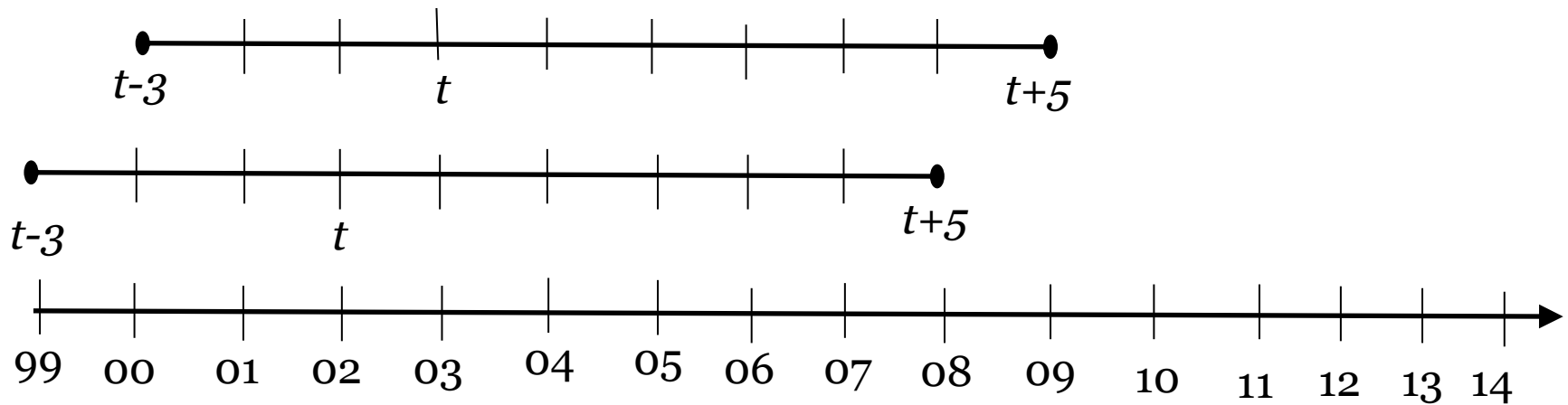
Data II

- Baserat på information om ägarland klassificerar vi ett företag som **uppköpt** om det år $t-2$ och $t-1$ är svenskägt men år t övergår till att vara utlandsägt.
- **Icke uppköpta företag** utgörs av företag som är svenskägda samtliga år $t-2$ till t .
- I den ekonometriska analysen jämförs uppköpta företag (behandlingsgruppen) med icke uppköpta företag (jämförelsegruppen).
- Båda grupperna av företag observeras varje år i intervallet $t-3$ till $t+5$ (genom ett nioårsfönster).

Den balanserade panelen

Ytterligare fyra kohorter med nioårsfönster

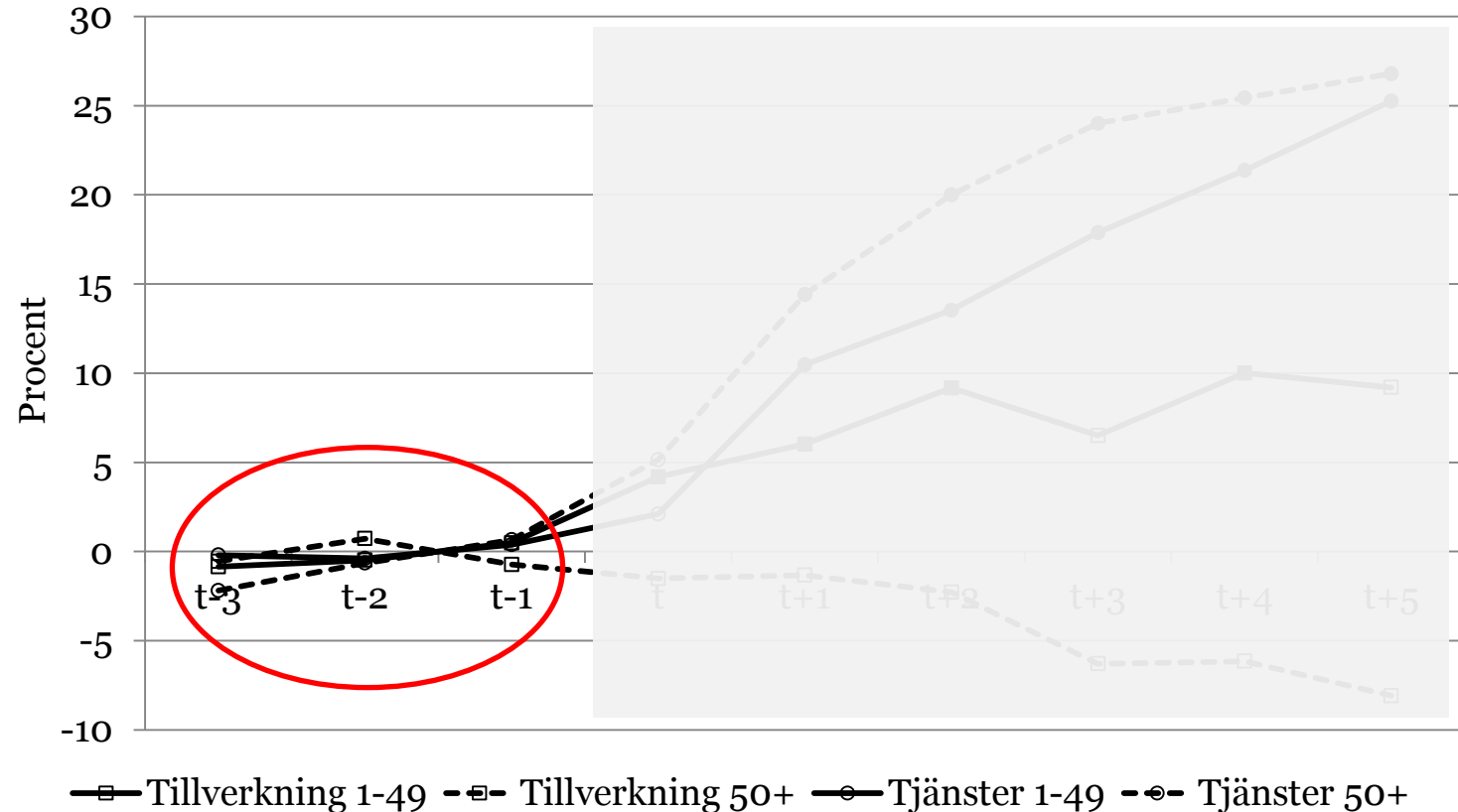
Matchningsansats

Hitta ej uppköpta företag som är så lika uppköpta företag som möjligt...
(innan tidpunkten för eventuell uppköp)

	Före matchning		Efter matchning	
	Uppköpta	Ej uppköpta	Uppköpta	Ej uppköpta
Arbetsproduktivitet	687	501	685	586
Andel högutbildade	0,12	0,05	0,12	0,12
Kapitalintensitet	325	269	326	305
Storlek	20	9	20	20
Ålder	14	15	14	14
Svenskt multinationellt	0,03	0,04	0,04	0,04
Utländsk närvaro	0,30	0,23	0,30	0,29

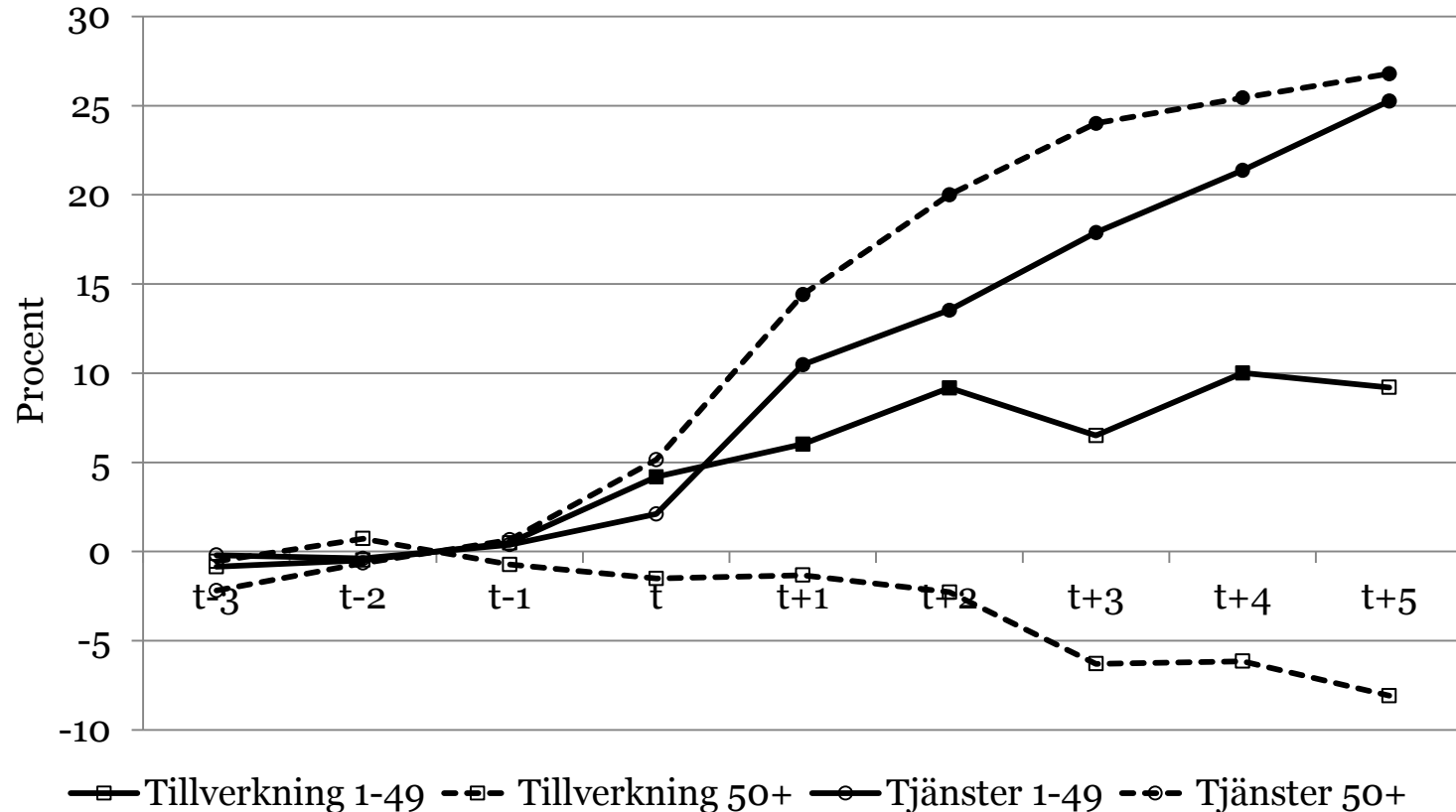
... och som uppvisar likartad historisk utveckling för utfallsvariabeln i fokus

Skattade effekter av utländska uppköp på sysselsättningen i förvärvade företag

Anmärkning: Fylld markering indikerar signifikans på 10-procentnivån eller lägre.

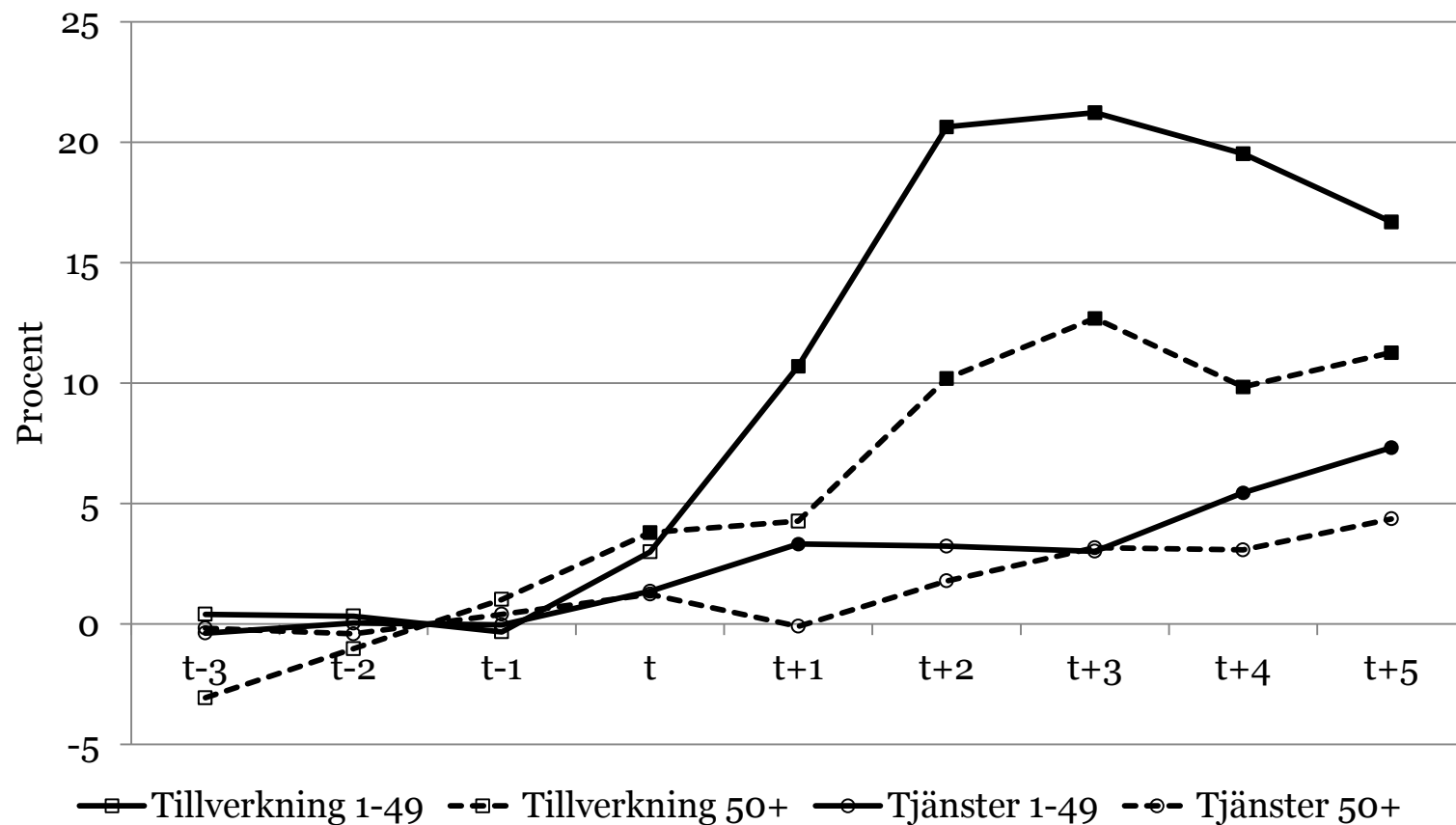
Skattade effekter av utländska uppköp på sysselsättningen i förvärvade företag

Anmärkning: Fylld markering indikerar signifikans på 10-procentnivån eller lägre.

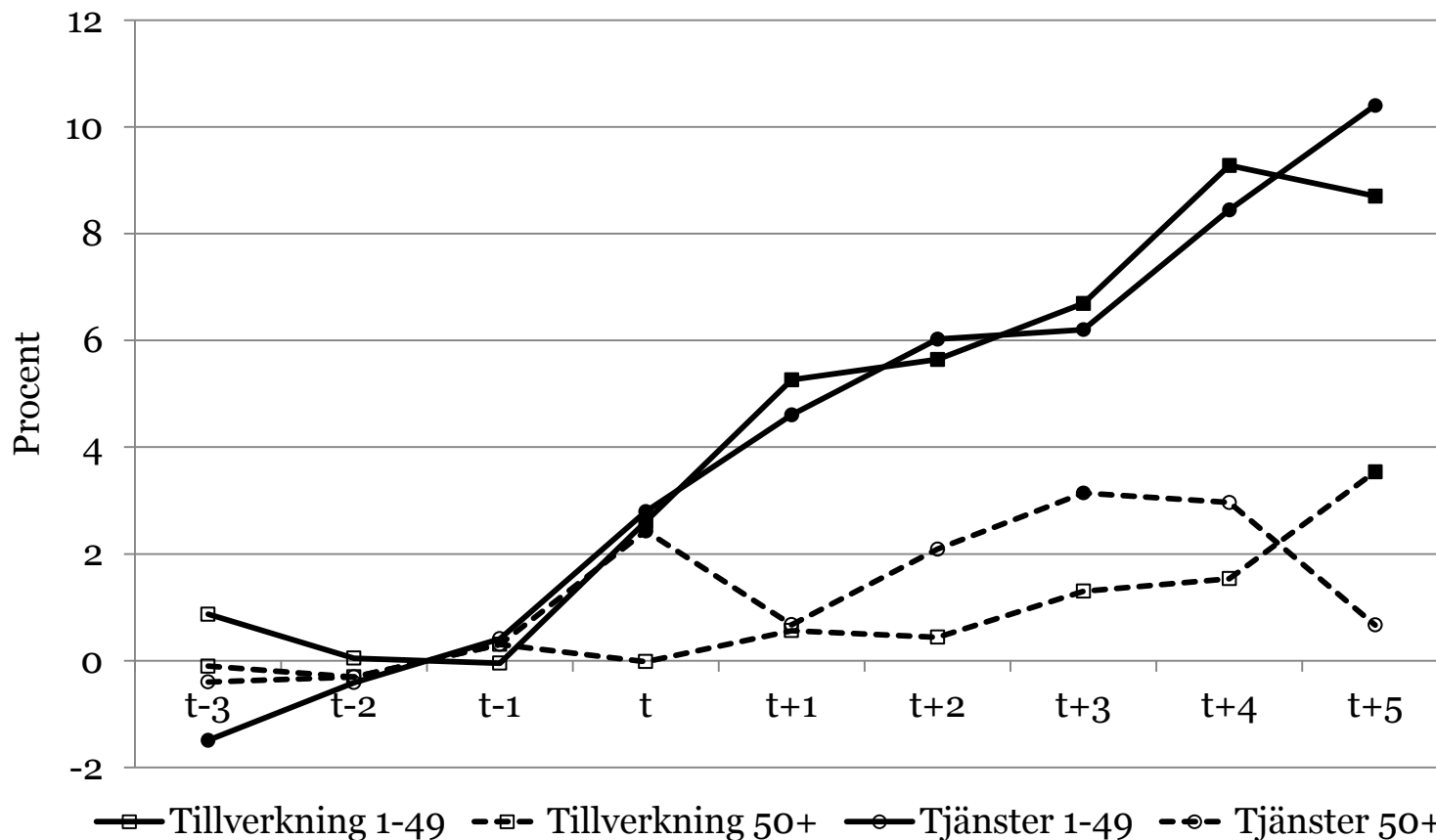

Skattade effekter av utländska uppköp på andelen kvalificerad arbetskraft i förvärvade företag

Anmärkning: Fylld markering indikerar signifikans på 10-procentnivån eller lägre.

Skattade effekter av utländska uppköp på genomsnittlig årsbruttolön i förvärvade företag

Anmärkning: Fylld markering indikerar signifikans på 10-procentnivån eller lägre.

Avslutande kommentarer I

- Ingående direktinvesteringar har positiva effekter både ur den anställdes perspektiv och för den svenska ekonomin som helhet.
- Utlandsägda företag är benägna att betala högre löner än de nationella företagen och genomsnittslönen stiger i företag som blir utlandsägda.
- Nackdelar är att anställda i multinationella företag mer utsatta för globala chocker. Omstruktureringar i samband med utländska uppköp av stora tillverkningsföretag har medfört minskad sysselsättning av mindre kvalificerad arbetskraft.

Avslutande kommentarer II

Ingående direktinvesteringar tycks ha positiva produktivitetseffekter på värdlandet

1. Utländska uppköp medför höjd produktivitet i det förvärvade inhemska företaget
2. Kunskapsspillovers från utlandsägda företag till omgivande företag leder till ökad produktivitet i dessa
3. Den ökade konkurrens etableringen av ett utlandsägt företag innebär slår ut mindre produktiva företag

Avslutande kommentarer III

- Utländska förvärv har positiva effekter på sysselsättningen i de uppköpta företagen (undantaget större tillverkningsföretag).
- Sammansättningen av de anställda förändras så att andelen kvalificerad arbetskraft stiger, inte minst i de små företagen.
- Den ökade relativa efterfrågan på kvalificerad arbetskraft i samband med utländska uppköp beror på kunskaps- och teknologiöverföringar och organisatoriska förändringar.

Avslutande kommentarer IV

- Positiva effekter på sysselsättning och löner framträder tydligast bland små uppköpta företag
- För ett mindre företag med stark tillväxtpotential kan uppköp vara ett alternativ när det gäller att hantera hinder för tillväxt, som problem med finansiering och svårigheter att ta sig ut på den internationella marknaden.

Avslutande kommentarer V

Företag som blir uppköpta blir mer internationaliserade och får tillgänglighet till större marknader

1. Exportens andel av produktionen stiger och andelen importerade insatsvaror ökar
2. Underlättar möjligheterna att utnyttja skalfördelar och skapar incitament för att investera i innovativ verksamhet

Avslutande kommentarer VI

- Existens av kunskapsspillovers i samband med ingående direktinvesteringar kan rättfärdiga offentliga ingripanden.
- Subventioner tveksamt. Skattningar av kunskapsspillovers inte entydiga. Dödviktseffekter.
- Investeringsfrämjande åtgärder motiverade. Omfattning?